

22. juli: ser vi hele bildet?

Når vi jobber med temaet 22. juli er det fort gjort å snakke om kun én side av terrorangrepet. Kanskje er man veldig interessert i ekstremisme, i Breivik, i demokrati, hendelsesforløpet eller rosetoget. Likevel innebærer historien om 22. juli et større omfang og et mangfold av aspekter og fortellinger som kan være interessante å jobbe videre med. Vi kan si at alle disse forskjellige narrative og sidene er som puslespillbrikker, som hver for seg har en verdi, men det er kun ved å se alle puslespillbrikkene sammen at man får hele bildet av hva 22. juli var og er, og hva som var de samfunnsmessige og menneskelige konsekvensene.

Denne øvelsen tar utgangspunkt i at elevgruppen har grunnleggende kjennskap til terrorangrepet 22. juli.

LÆRINGSMÅL

- **Reflektere over de samfunnsmessige og menneskelige konsekvensene av terrorangrepet 22. juli**
- **Få en bredere forståelse av hva 22. juli er og har vært**
- **Reflektere over de ulike perspektivene på 22. juli-historien**

TIDSBRUK: ca 45 min

ANTALL DELTAKERE: 10-30 stk

NØDVENDIG UTSTYR:

- post-it lapper
- penner
- whiteboard

TIPS!

Denne øvelsen egner seg best som en avsluttende refleksjon etter at dere allerede har lært om terrorangrepene. Hvis deltakerne kun har overflatisk kunnskap om 22. juli, anbefales det å bruke tid på en mer detaljert gjennomgang av hva som skjedde, hvem som ble rammet, motivene bak angrepet og hvordan det norske samfunnet har blitt påvirket av dette, før en begynner på hoveddelen.

FREMANGSMÅTE

1. Spør elevene om enkeltord som de forbinder med 22. juli. Skriv ned 2-5 ord på tavla. (For eksempel trist, demokrati, terror, ekstremisme, kjærlighet, engasjement osv.).
2. Når du har fått noen ord opp på tavla forteller du at dette er noen av sidene ved terrorangrepet 22. juli – for eksempel at det var trist og stor sorg over hele landet eller gjennom hvordan storsamfunnet reagerte gjennom rosetog og nasjonal sorg. Likevel er det mange flere sider ved 22. juli som tar for seg andre historier, narrative, perspektiver eller samtaler. Alle disse sidene er som puslespillbrikker. Hver for seg har de en verdi, men det er kun ved å se alle puslespillbrikkene sammen at man får hele bildet av hva 22. juli var og er.
3. Del deltakerne inn i grupper på fire og fire. Gi de post-it-lapper og penner.
4. Fortell deltakerne at nå skal de prøve å lage puslespillbrikker for å få et så stort og bredt bilde av 22. juli som mulig. Én post-it representerer én puslespillbrikke.
5. Gi elevene 10-12 minutter til å skrive ned så mange puslespillbrikker som mulig.
6. Nå skal dere henge opp lappene - hver gruppe kommer opp og henger opp lappene enten på en vegg eller på en tavle. Be elevene lese hva som står på lappene sine høyt før de henger de opp. Dersom det er flere som har skrevet det samme, er det fint hvis man henger de i nærheten av hverandre.
7. Spør elevene om de ser noen grupperinger i lappene. Be elevene gruppere lappene på tavla og lage kategorinavn. (Forslag til grupperinger kan være: Kjærlighet, Breivik, hendelsesforløpet, ofrene, samfunnet)

8. Spør elevene om det er noen puslespillbrikker som de savner i de forskjellige kategoriene. Skriv ned innspillene på nye post-its og heng dem opp på tavla.

Eksempel på spørsmål:

“Når vi snakker om ofrene, er det noe dere tenker på, men som ikke står her?” (f.eks. psykisk helse, oppfølging, støttegrupper, AUF-hets, foreldrene, de drepte, de overlevende, arbeidsuførhet, PTSD, Utøya-kortet, konfliktfylt, sinne, utenlandske ofre, å leve videre, pressen, ungdomsengasjement.)

9. Spør elevene hvordan de forskjellige kategoriene kan knyttes til demokratiet.

Eksempler:

Demokratiet og kjærlighet: samhold, fellesskap, minnes, Siv Jensen: “I dag er vi alle AUFere”.

Demokratiet og terroristen: terror som trussel, hatprat som trussel, rettsstaten, politisk attentat.

TIPS!

Bruk gjerne post-it-lappene til videre samtale og undervisning. Et forslag er å be elevene velge fem varierte puslespillbrikker eller kategorier, som man kan gå i dybden på.

10. Avsluttende refleksjon

Spør elevene:

- o Var det noe som overrasket dere eller noe som dere ikke hadde tenkt på før?
- o Er det noen brikker som har fått større plass i samfunnet/media/skolegården/skolen enn andre?
- o Er det noen brikker dere tenker burde ha fått større plass?
- o Hvilke puslespillbrikker tenker dere at er de viktigste?
- o Hva tror dere gjør at noe føles viktigere enn noe annet - kan dette se forskjellig ut fra person til person?
- o Hvordan tror dere denne tavla hadde sett ut dersom det var direkte berørte som hadde gjort denne øvelsen? Eller pressen, eldre, internasjonale, andre grupper.
- o Hvem tenker dere har størst definisjonsmakt over hva 22. juli er?

11. Fortell at nå har vi gått gjennom mange sider ved terrorangrepet 22. juli og dette forteller egentlig kun hva vi vet om 22. juli. Hadde vi vært andre personer i dette rommet, hadde det kanskje vært andre puslespillbrikker som manglet og andre puslespillbrikker som hadde kommet til syne. Det vil si at det er tilnærmet umulig å se hele bildet av hva 22. juli er, men vi kan i fellesskap bli litt og litt klokere og se bildet mer og mer.

